

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням вченої ради
Вінницького державного
педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського
від «28» липня 2026 р.
(протокол № 20)

Введено в дію наказом ректора
від «30» липня 2026 р. № 188 од

КОДЕКС АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Цей Кодекс визначає цінності, принципи і правила академічної доброчесності у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського (далі – Університет), види порушень академічної доброчесності, відповідальність за них та порядок розгляду повідомлень про порушення. Кодекс є внутрішнім актом Університету у розумінні Закону України «Про академічну доброчесність» і складовою внутрішньої системи забезпечення якості освіти.

1.2. Кодекс розроблено відповідно до Конституції України, Законів України «Про академічну доброчесність» від 18 грудня 2025 року № 4742-IX, «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», Статуту Університету та інших актів законодавства.

1.3. Кодекс обов'язковий для всіх, хто навчається або працює в Університеті чи бере участь у його академічній діяльності: наукових, науково-педагогічних і педагогічних працівників, інших працівників, здобувачів вищої освіти всіх рівнів, вступників, учасників та організаторів конкурсів, залучених експертів.

1.4. Терміни вживаються у значеннях, наведених у Законі України «Про академічну доброчесність». Основні з них:

- **академічна доброчесність** – сукупність цінностей, принципів і правил, якими мають керуватися всі під час навчання, викладання та наукової (творчої) діяльності;
- **академічний твір** – твір у сфері освіти чи науки: дисертація, кваліфікаційна чи курсова робота, монографія, наукова стаття, підручник, посібник тощо;
- **навчальна робота** – результат виконання здобувачем освіти навчального завдання у будь-якій формі;
- **уповноважений орган** – Комісія з академічної доброчесності Університету, яка розглядає повідомлення про порушення і застосовує заходи реагування.

1.5. Ніхто не вважається порушником академічної доброчесності, доки факт порушення не встановлено за процедурою, визначеною Законом і цим Кодексом (презумпція академічної доброчесності).

2. МЕТА КОДЕКСУ

2.1. Мета Кодексу – сформувати в Університеті культуру чесного навчання, викладання і дослідження, забезпечити довіру до результатів навчання та наукових здобутків, повагу до честі й гідності кожного члена академічної спільноти.

2.2. Для цього Кодекс: встановлює зрозумілі правила для всіх; інформує про види порушень і відповідальність за них; допомагає запобігати порушенням та конфліктам інтересів; гарантує чесний і прозорий розгляд кожного повідомлення про порушення.

3. ЦІННОСТІ ТА ПРИНЦИПИ

3.1. Академічна спільнота Університету спирається на такі цінності: чесність перед собою та іншими; довіра до результатів роботи колег; повага до честі, гідності та інтелектуальної власності інших; справедливість в оцінюванні

та у ставленні один до одного; відповідальність за результати своєї діяльності; стійкість у доброчесній поведінці незалежно від зовнішнього контролю; рішучість у захисті академічної доброчесності.

3.2. Основні принципи академічної доброчесності:

- спочатку навчання і заохочення, потім санкції – дотримання доброчесності забезпечується насамперед методами навчання і виховання;
- відкритість – правила, види порушень і відповідальність за них доступні кожному;
- нульова толерантність до будь-яких проявів порушення академічної доброчесності;
- повага до авторства і непорушність прав інтелектуальної власності;
- уникнення конфлікту інтересів.

4. ПРАВИЛА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

4.1. Викладачі та наукові працівники зобов'язані:

- з повагою ставитися до здобувачів освіти та колег;
- спиратися у викладанні та дослідженнях на надійні й достовірні дані, перевіряти інформацію, яку надають здобувачам;
- чітко формулювати очікувані результати навчання, вимоги до завдань та оприлюднювати зрозумілі критерії оцінювання;
- доброчесно оцінювати роботи здобувачів і перевіряти їх на ознаки порушень;
- власним прикладом формувати доброчесність у здобувачів, заохочувати їх до чесного навчання;
- вчасно і неупереджено реагувати на будь-які порушення академічної доброчесності;
- давати завдання, що спонукають до творчості, та уникати завдань, які зводяться до відтворення загальнодоступної інформації;
- не доводити до здобувачів завідомо неправдиву чи викривлену інформацію.

4.2. У науковій діяльності обов'язково: чесно повідомляти про первинні дані, методи і результати досліджень; перевіряти надійність вихідної інформації; робити висновки лише на основі доказів і фактів; чітко розмежовувати власні результати і результати інших осіб; відповідати за достовірність оприлюднених результатів.

4.3. Здобувачі освіти зобов'язані:

- виконувати кожне навчальне завдання самостійно, крім випадків, коли завдання передбачає групову роботу або правилами дозволено допомогу чи допоміжні матеріали;
- посилатися на джерело та/або автора, якщо використовують чужі тексти, зображення, ідеї, розробки чи твердження;
- використовувати власну раніше створену роботу лише тоді, коли це дозволено умовами завдання.

4.4. Автор академічного твору зобов'язаний: посилатися на використані результати роботи інших осіб так, щоб було видно його власний внесок; наводити лише достовірну інформацію, а припущення позначати як припущення; зазначати всіх авторів твору та осіб, які допомагали в роботі над ним (консультування, редагування, розрахунки, переклад тощо); у разі використання власних раніше опублікованих результатів – зазначати джерело попереднього оприлюднення.

4.5. Дисертації та кваліфікаційні роботи, прийняті до захисту, оприлюднюються до захисту у вільному доступі відповідно до законодавства.

4.6. Кожен має право на доброзичесне оцінювання. Оцінювання здійснюється за заздалегідь оприлюдненими вимогами і зрозумілими критеріями, без конфлікту інтересів, упередженості чи дискримінації.

4.7. Експерти й рецензенти дотримуються тих самих цінностей і правил. Особа не може брати участь у зовнішньому оцінюванні якості освіти щодо закладу, де вона працювала чи навчалася, протягом трьох років після звільнення або завершення навчання.

4.8. Конкурси в Університеті проводяться за заздалегідь оприлюдненими правилами, з рівними умовами для всіх учасників. Учасник виконує конкурсні завдання самостійно, якщо правилами не передбачено інше.

5. ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

5.1. Якщо в академічному творі використано матеріал, згенерований штучним інтелектом, автор повідомляє про це у творі із зазначенням способу генерування та/або використаної програми.

5.2. Штучний інтелект не може бути автором чи співавтором. За зміст і доброчесність поданої роботи завжди відповідає особа, яка її подає.

5.3. Викладач зазначає у силабусі та в умовах завдання режим використання генеративного штучного інтелекту: «дозволено», «дозволено з обмеженнями» або «заборонено». На іспитах і контрольних заходах використання штучного інтелекту може бути прямо заборонено.

5.4. Показання автоматичних «детекторів» згенерованого контенту не можуть бути єдиною підставою для висновку про порушення: потрібні сукупність ознак, належна процедура розгляду і право особи на пояснення.

6. ЯК УНІВЕРСИТЕТ ЗАБЕЗПЕЧУЄ АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ

6.1. Університет: проводить для здобувачів навчання з академічної доброчесності та академічного письма; стежить, щоб навчальне навантаження і завдання для самостійної роботи були співмірними з відведеним часом; оприлюднює на офіційному вебсайті всі внутрішні акти з питань академічної доброчесності; надає доступ до спеціалізованого програмного забезпечення для виявлення ознак порушень; фіксує всі повідомлення про порушення і забезпечує їх належний розгляд; оприлюднює рішення про притягнення до відповідальності на офіційному вебсайті.

6.2. Кожен академічний твір, на підставі якого присуджується ступінь вищої освіти чи науковий ступінь, обов'язково перевіряється на ознаки порушення академічної доброчесності. Кваліфікаційні роботи, дисертації, монографії та статті у виданнях Університету перевіряються спеціалізованими

програмними засобами. Виявлене порушення – підстава для відмови у присудженні ступеня.

6.3. Політики і процедури Кодексу в частині, що стосується здобувачів освіти, погоджуються органом студентського самоврядування та Науковим товариством студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених.

7. ЩО Є ПОРУШЕННЯМ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

7.1. Видами порушень академічної доброчесності є:

- **відчуження авторства** – передача своєї роботи (платно чи безоплатно) іншій особі, яка оприлюднює її під своїм іменем;
- **академічний плагіат** – видання чужих результатів за власні; відтворення чужого твору чи його частини без посилання на джерело та автора; оприлюднення перекладу чужого твору без зазначення його автора;
- **приписування авторства** – зазначення серед авторів твору особи, яка не брала участі в його створенні;
- **самоплагіат** – оприлюднення власних раніше опублікованих результатів без зазначення джерела попереднього оприлюднення (не стосується дисертацій);
- **фабрикація** – вигадкування даних чи фактів про результати своєї діяльності;
- **фальсифікація** – свідомо зміна чи модифікація наявних даних, що створює неправдиву інформацію про результати;
- **недоброчесне використання штучного інтелекту** – видання згенерованих штучним інтелектом текстів, зображень чи даних за результати власної роботи без зазначення цього факту;
- **недоброчесне оцінювання** – свідоме порушення вимог до оцінювання, що призвело до завищення або заниження оцінки;
- **несамостійне виконання завдання** – списування, виконання завдання іншою особою, використання заборонених джерел чи технічних засобів;

- **недозволена допомога** – надання допомоги, не передбаченої умовами завдання, яка викривила або могла викривити оцінку;
- **академічний саботаж** – дії чи бездіяльність, що перешкоджають академічній діяльності іншої особи;
- **схиляння до порушення** – прохання, вмовляння, вказівка, погроза, тиск чи інше спонукання особи до порушення академічної доброчесності;
- **інституційні порушення** – порушення з боку закладу, визначені статтею 36 Закону України «Про академічну доброчесність».

7.2. Несамостійно виконане завдання вважається невиконаним і не оцінюється; факт порушення фіксується у документі про результати оцінювання.

7.3. Особа, яку схиляють до порушення, зобов'язана відмовитися і не пізніше наступного робочого дня повідомити Комісію з академічної доброчесності.

7.4. Особа, включена до складу авторів без її відома, порушником не вважається.

8. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ

8.1. Реагування на порушення ґрунтується на таких правилах: реагування є обов'язковим і своєчасним; ставлення до особи – неупереджене; вина має бути доведена; санкція має відповідати тяжкості порушення; відповідальність настає лише за діяння, які були заборонені на момент їх вчинення; процедури розгляду прозорі.

8.2. До порушника може бути застосовано одну або декілька санкцій.

8.3. Санкції для працівників:

- академічна відповідальність: виключення зі складу вченої ради чи інших колегіальних органів (на 1–3 роки); позбавлення права брати участь в атестації здобувачів, у конкурсах на гранти і програмах академічної мобільності, бути науковим керівником чи консультантом, керівником наукових проєктів, членом редколегії наукового видання (на 1–3 роки); заборона претендувати на вчене звання (на 1–3 роки); позбавлення ступеня

вищої освіти, наукового ступеня, вченого звання, нагород і відзнак Університету; відрахування здобувача наукового ступеня;

- дисциплінарна відповідальність: догана або звільнення.

8.4. Працівник, притягнутий до академічної відповідальності, протягом року не може подавати документи на присвоєння вченого звання.

8.5. Заходи щодо здобувачів освіти:

- виховні заходи: відвідування занять з академічної доброчесності чи академічного письма; усне або письмове попередження; повторне виконання завдання;
- академічна відповідальність: повторне проходження освітнього компонента чи оцінювання (включно з атестацією); позбавлення права брати участь у конкурсах на стипендії, гранти, академічну мобільність (на 1–3 роки); позбавлення академічної стипендії (до одного навчального року); позбавлення пільг з оплати навчання (на 1–3 роки); відрахування з місць державного (регіонального) замовлення; виключення зі складу вченої ради (на 1–3 роки); відрахування з Університету (крім осіб з особливими освітніми потребами).

8.6. Окремі порушення мають наслідки, прямо визначені Законом: за відчуження авторства (зокрема плагіат внаслідок відчуження авторства) працівник звільняється, а здобувач, який відчужив авторство кваліфікаційної роботи, чи здобувач наукового ступеня – відраховується; за плагіат, фабрикацію чи фальсифікацію у кваліфікаційній роботі особа позбавляється присудженого на її підставі ступеня; твір з виявленим порушенням відкликається; за схилення до порушення працівник отримує догану, здобувач – письмове попередження.

8.7. Вступники та учасники конкурсів: порушення під час випробування – підстава для припинення участі; виявлене після – для скасування результатів, а після зарахування – для відрахування. Член комісії чи журі, який порушив доброчесність, виводиться зі складу відповідного органу.

8.8. Забороняється встановлювати різні санкції залежно від громадянства, джерела фінансування навчання чи інших дискримінаційних ознак. Притягнення

до академічної відповідальності не виключає інших видів відповідальності, передбачених законом.

9. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

9.1. Кодекс затверджує вчена рада Університету; у частині, що стосується здобувачів, він погоджується органом студентського самоврядування та Науковим товариством студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених. Кодекс вводиться в дію наказом ректора; зміни вносяться в тому самому порядку.

9.2. Здобувачі освіти ознайомлюються з Кодексом упродовж місяця з дня зарахування, працівники – під час прийняття на роботу, та заповнюють Декларацію про академічну доброчесність. Незнання Кодексу не звільняє від відповідальності.

9.3. Текст Кодексу постійно доступний на офіційному вебсайті Університету. Питання дотримання академічної доброчесності щонайменше раз на рік розглядаються вченою радою, радами факультетів (інститутів) і кафедрами.